

Oopperan kulissien takana

Estonia Pärnu maantien puolelta. Viidennessä kerroksessa sijaitsee pieni hotelli.

■ Estonia-rakennus on sekä Viron kansallisooppera Estonian sekä Viron valtion sinfoniaorkesterin kotipaikka

tavaksi.

Estonian rakentaminen herätti valtavan kansallisen innostuksen. Pääomaa kerättiin

ruplaa. Toinen tarina puolestaan kuvailee, kuinka köyhä runoilija Juhan Liiv lahjoitti takkinsa hankkeeseen, rahaa

mittäin pidettiin 23.4.1919 Viron valtion perustava kokous.

sa esitettiin Eduard Tubinin balettia Kratt ("paholainen"). Esitys keskeytyi ilmahälytykseen, katsojat ja esiintyjät

lumisohjoon keveissä juhla-vaatteissa ja esiintymisasuissa. Moni ballerina taivalsi märissä tossuissaan kotiin, jota ei

■ Estonia-rakennus on sekä Viron kansallisooppera Estonian sekä Viron valtion sinfoniaorkesterin kotipaikka. Vuosittainen kävijämäärä on yli 200 000. Teatterissa esitetään oopperoita, operetteja, baletteja, musikaaleja ja lastennäytelmiä.

Tämän vuoden helmikuusta lähtien Estoniassa on järjestetty tutustumiskäyntejä. Opastus sujuu perjantaisin viron, lauantaisin englannin kielellä. Lisäksi ryhmille voi tilata oman käynnin. Vierailijat pääsevät kurkistamaan mm. maskeerausstudioihin, lavasteverstaaseen, tarvikevarastoihin, jopa presidentin yksityiseen lepooneeseen. Näyttämön takana saattaa päästä vaikka tähtiesiintyjän lähituntumaan.

Tutustumiskierroksella viulisti kertoi Estonian historiasta ja nykypäivästä. Hän on ollut palkkalistoilla jo 21 vuotta, joten asiat ovat hallinnassa.

Alkusoitto

Viron ensimmäiset laulu- ja näytelmäseurat perustettiin 1865. Ensimmäiset yleislaulujuhlat pidettiin jo 1869. Tallinnassa aloitti toimintansa ammattiteatteri Estonia 1906 pienessä puutalossa. Talon paikalle Rävälä puistokadulle pystytettiin muistomerkki 2006.

Vuonna 1908 järjestettiin uuden teatterirakennuksen suunnittelukilpailu. Ehdotuksia saapui 17, joiden joukosta valikoitui suomalaisten Armas Lindgrenin ja Wivi Lönnin työ Thalia toteutet-

tavaksi.

Estonian rakentaminen herätti valtavan kansallisen innostuksen. Pääomaa kerättiin 25 ruplan sijoituksilla. Tarina kertoo, kuinka eräs talonmies, nelilapsisen perheen invalidi-isä, halusi lahjoittaa elinaikaiset säästönsä 500

ruplaa. Toinen tarina puolestaan kuvailee, kuinka köyhä runoilija Juhan Liiv lahjoitti takkinsa hankkeeseen, rahaa kun hänellä ei ollut.

Avajaisia vietettiin syyskuussa 1913.

Estonialla on erityinen historiallinen merkitys. Siellä ni-

mittäin pidettiin 23.4.1919 Viron valtion perustava kokous.

Kauhujen yö

Maaliskuun yhdeksäntenä päivänä 1944 helvetti pääsi irti. Sinä iltana Estonias-

sa esitettiin Eduard Tubinin balettia Kratt ("paholainen"). Esitys keskeytyi ilmahälytykseen, katsojat ja esiintyjät juoksivat kellariin odottamaan esityksen jatkumista. Toisin kävi. "Estonia palaa!" Ihmiset syöksyivät paniikissa maaliskuun kylmyyteen ja

lumisohjoon keveissä juhla-vaatteissa ja esiintymisasuissa. Moni ballerina taivalsi märissä tossuissaan kotiin, jota ei enää ollut. Kaupungin halki pakeni myös paholainen sarvet päässä, tulipunainen viitta harteilla liehuen.

Pommitus alkoi uudestaan

Maskeerausstudioissa viimeinen silaus kasvoille ennen Faustia.

Suurten lavasteiden teko vaatii suuren verstaan.

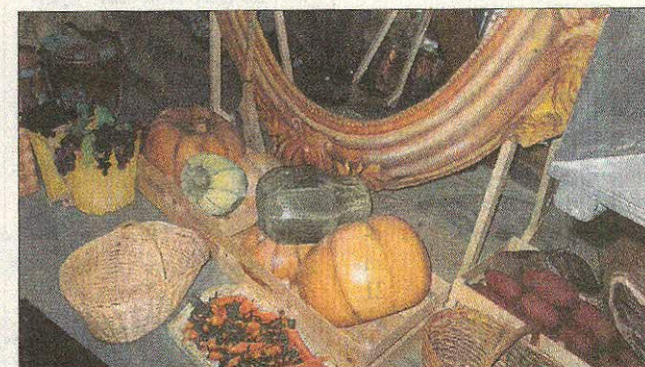

Anu Laas esittelee rekvisiittavarastoa.

Julius Caesarin soturit odottavat seuraavaa mittelöä

Nämä styroksikurpitsat eivät kilpailupunnituksissa menestyisi. Keveät korit tanssijoille!

Oopperavieraita saapuu bussilasteittain kaikkialta Virossa.

Kapellimestari Eri Klas paljasti Estonian 100-vuotismuistomerkin 16.9.2006.

aamuyöstä. Tuho oli valtaisa: Tallinnassa yli 5000 rakennusta tuhoutui ja 20.000 ihmistä jäi kodittomiksi, 757 kuoli ja 659 loukkaantui. Kaaoksen keskellä itkeviä ihmisiä kerääntyä katsomaan Estonian paloa. Virolaisten sydän kärventyi.

Päätös Estonian uudelleen rakentamisesta tehtiin pikaisesti. Kun neuvostojoukot valtasivat Tallinnan syyskuussa 1944, ohjat siirtyivät Valtiolliselle Estonia-teatterin rakennusvirastolle. Työmaale tuotiin saksalaisia sotavankeja, joukossa oli päteviä ammattimiehiä. Lisäksi puolue määräsi jokaisen työikäisen tallinnalaisen raunioitten siivoustalkoisiin. Vapaa-aikaa kultakin kului 25 tuntia. Määräys ei aiheuttanut vastarainta, olihan kyseessä virolaisten oma kansallissymboli. Konserttisali valmistui 1946, teatteri 1947. Lopullisesti urakka oli ohi 1951.

Vasarat paukkuvat ja neulat suihkivat

Vierailevia tähtisolisteja, oh-

jaajia ja kapellimestareita saapuu ympäri maailmaa. Mutta Estonia on satojen ihmisten vakituinen työpaikka. Kullisseissa kuhisee päivin ja illoin. Yksistään käsityöläisten nimikelistä on vaikuttava, on räätäleitä, suutareita, ompelijoita, puuseppiä, maalareita, maskeerajia, kampaajia. Ballerinojen kalliit varvas-tossut sentään hankitaan ulkopuolelta. Se on merkittävä menoerä, sillä prima ballerinalta tossuja kuluu 20 paria, riviesiintyjältäkin kahdeksat vuodessa. Tanssijoilla on muuten joka ikinen aamu treenausta tunti ja vartti.

Yleisö näkee ja kuulee näyttelijät, laulajat ja soittajat, mutta näkymättömissä tekninen henkilökunta huolehtii valaistuksesta, äänityksestä, lavastuksesta ja rekvisiitasta niin, että kaikki sujuu täsmällisesti.

Kurinalaisuus on ehdoton edellytys suuren taide-laitoksen menestymiselle. Myöhästyminen voi merkitä kuukauden palkan menetystä! Harjoituksiin ja instrumenttien virityksiin ennen

esitystä saavutaan ajoissa. Soittajien välillä on hieman epätasa-arvoa. Kontrabasistien on syytä varata viritysaikaa tunti, viulistit selviävät vähemmällä, kun homma hoituu korvan juuressa.

Mutta kaikilla soittajilla on samanarvoinen etu: työvaatteet ovat talon puolesta. Frakki, smokki ja musta puku kuuluvat miesten garderoobiin, samaten mustat sukut. Kaikki huolletaan ja pestään, myös ne sukut.

Lava on teatterin sydän, alttari ja leivänantaja

Esiintyjien huoneentaulussa on lueteltu tarkasti, mitä pitää ja mitä ei saa tehdä. Lava ei ole läpikulkupaikka, siellä ei syödä eikä juoda, ulkovaatteissa ja -jalkineissa ei kuljeta, esityksissä ei pidetä omia koruja tai kelloja, ulkopuolisia ihmisiä ei sinne viedä, kollegoille annetaan työrauha. Musiikillinen improvisointi on kiellettyä, samoin omiensa puhuminen. Haju-

vesien käyttö on pannassa. Varsinkin orkesterin puhaltajat saattavat saada allergisen kohtauksen, jos ympärillä leijuu tuoksujen sinfonia.

Estonia on kuin omavarainen kylä kaupungissa. Se huolehtii esimerkiksi vieraillevista tähdistään majoittamalla heitä. Aivan oikein, viidennessä kerroksessa on hotelli, jossa on 10 huonetta ja 19 vuodetta. Ulkopuolisilakin on mahdollisuus yöpyä siellä vaikka oopperamatkallaan. Mikäs sen kätevämpää, kun silloin ei tarvitse päällysvaatteita eikä ulkojalkineita riisua ja hiuksetkin säilyvät ojennuksessa.

Teksti:
Helena Rautakorpi
Kuvat:
Juhani Kuuluvainen

*Liivi Künnapu -
Juhan Maiste - Mare
Põldmäe: Estonia.
Edita Helsinki 1997*